D·N
30/8 1953

Striden om fredskonferensen

Enligt det koreanska ställningsförslaget skall representanter till den slutliga "fredskonferensen" utses från "båda sidorna". Från denna bestämmelse har USA utgått, med stöd i princip från de stater som deltagit i Koreakriget på FN:s sida. Man har hävdat att endast dessa stater skall av FN ges rätt att sända delegater till konferensen; sedan tillkommer det motsidan, Nordkorea, Kommunist-Kina och eventuellt Ryssland, att bestämma om sin representation. Ryssland åter har pläderat för vad som med en behaglig beteckning kallas rundabordskonferens; FN skulle inbjuda företrädare för båda sidorna till konferensen, och i praktiken borde denna inbjudan gälla — utom naturligtvis Kommunist-Kina samt Nord- och Sydkorea — samtliga stormakter och en rad utpräglat neutrala stater, såsom Indien och Indonesien, från början även Sverige. England har i spetsen för en grupp stater — såsom flertalet samväldesstater och de skandinaviska staterna — under anslutning i huvudsak till den amerikanska linjen förordat en förmedlande lösning, som främst gått ut på att Indien skulle få vara med på konferensen. Det är denna fråga som kommit i förgrunden, eftersom det ryska förslaget från början saknade utsikter, och den helst siga striden i New York kom därför att te sig väsentligen som en strid mellan USA och England.

Striden har i huvudpunkterna blivit en seger för USA. I torsdags röstade visserligen 1 "det politiska utskottet" — en beredande församling, som emellertid omfattar alla stater — 27 stater för Indiens deltagande och blott 21 emot, men det förutsattes att två tredjedelars majoritet krävdes för positivt beslut; USA, stött främst av det sydamerikanska blocket, kunde alltså hindra valet av Indien. I fredags trädde Indien tillbaka, och generalförsamlingen beslöt med 43 röster mot 3 och 10 nedlagda att FN-länderna med trupper i Korea skulle inbjudas. Beträffande Ryssland enade man sig om en kompromiss; Ryssland skall delta "förutsatt att den andra sidan så önskar". Det är en artighetsgest mot den enda av stormakterna i FN som i realiteten stått på angriparnas sida.

Striden och dess resultat har föranlett de mest skilda bedömanden. I Västerlandet, inte minst i England, har USA:s hårda, eller om man så vill fasta hållning skarpt kritiserats. Den amerikanska segern har betecknats som en Pyrrhusseger; den medför, påstås det, en utbredd misstämning, särskilt särskilt i Indien och andra neutrala östasiatiska stater, som på längre sikt är farlig för USA. Det har också sagts att frågan bevidelse i hög grad överdrivits; man har lätt prestigepunkter bli bestämmande och betsat upp sig under debattens gång. Ett mera nyanserat bedömande är svårt framför allt därför att de tvistande parternas mästänker motiv och tendenser hos motståndaren vilkas realitet blott framtiden — eventuellt — kan avslöja. På engelskt håll beskyller man USA för att dirigeras av Syngman Rhee, som i grunden påstås vara emot en fredlig uppgörelse; på amerikanskt håll anklagas England och dess underställare för planer på en avspänningspolitik i Münchenstil och för undfallenhet mot "den tredje ståndpunkten" Indien. Vaga stämningar har spelat in: det har talats om en revolt mot USA:s ledning i FN; å andra sidan förmärks en stigande amerikansk ovilja mot att låta andra bestämma fredsvillkoren efter ett krig som i praktiken förts av USA.

Från formella och begränsat sakliga synpunkter har USA starka skäl för sin linje; Indien har inte deltagit i kriget; det har mer än kanske någon annan stat utanför kommunistalliansen verkat älskvärt och tillmötesgående mot Ryssland och det röda Kina. Under FN-debatten yttrade den indiske delegaten Menon att "vår egen kunskap och de kinesiska och nordkoreanska regeringarnas hållning berättigar oss att tro att dessa regeringar kommer att möta FN i en anda av resonlighet och vilja till uppgörelse"; Sydkoreas utrikesminister Pyun förklarade i sitt delvis högst obehärskade anförande att "Indien hyser en dödlig fruktan för det plundrande kommunistiska väldet, särskilt det röda Kina, som Indien därför måste blidka med alla medel".

Englands huvudskäl för att inbjuda Indien till konferensen var detta lands ställning som östasiatisk stat; USA avvarade att med samma motivering kunde andra östasiatiska stater inbjudas; den ryske delegaten framkastade då att man skulle inbjuda alla dessa stater — en tanke som möttes med förstämningens skratt, ty alla visste att ingen lät ville varken England eller USA gå.

Men varför har USA inte kunnat ge med sig i denna fråga av till synes ringa betydelse? Varför denna utomordentliga skärvitet för att hindra Indien, en aktivitet som bevis för att kommunisterna syftar till avspänning i Fjärran Östern, på den andra sidan tror att ett fredsavtal om Korea förutsätter en mer allmän uppgörelse och därvid med lämnmod tänker sig vissa eftergifter.

Med segern i New York är USA:s seger vid fredskonferensen inte given. Den bestämda hållningen i New York tyder livligt på att USA med kraft och ihärdighet kommer att driva sin linje även på denna konferens.

Terrorister i trångmål

För första gången sedan Mau Mau-terroristerna för snart ett år sedan slog till i Kenya syns det finnas verkliga skäl att tro att en vändning till det bättre är på väg. Tidigare har det gång efter annan visat sig att optimistiska rapporter från Nairobi eller London varit förhastade. De fruktansvärda blodsdåden i mars och en allmän ökning av terroraktionerna så sent som i juli vittnar om de väldiga avsikterbet de stora militär- och polisförbanden haft att kämpa emot. Nu har emellertid Mau Mau-männen själva sänt ut försoningstrevare, som tyder på att de känner sig mycket tilla trängda.

Det är en av terroristernas farligaste ledare, Dedan Kimathi, som låtit den brittiske generalguvernören förstå att Mau Mau skulle vara villigt att på vissa villkor kapitulera. I vilken utsträckning han kan tala på hela rörelsens vägnar är oklart, men myndigheterna har tagit hans budskap till utgångspunkt för en viss omläggning av sin politik. Denna omläggning har dock inte varit så radikal som vissa meddelanden från Nairobi först tycktes antyda. I de flygblad som i tiotusental släppts ned över Mau Mau-männens tillhåll görs det klart att avsikten inte är att förhandla med terroristernas ledare eller att utfästa någon allmän amnesti. De Mau Mau-män som frivilligt kapitulerar får en chans att undgå dödsstraff men däremot inga garantier för att de omedelbart återfår sin frihet. Det är heller inte meningen att installa upprorsningsoperationerna. Tvärtom beslutade London för ett par dagar sedan att förstärka de två brigader som redan finns på platsen med ytterligare en.

Den politik man tänker så in på är i stort sett densamma som man började praktisera i kampen mot Malackas terrorister redan för tre år sedan. Erfarenheterna därifrån motiverar knappt någon större optimism för Kenyas vidkommande — hittills har endast ett tusental man fått uppmaningen att ge sig. Mycket tyder emellertid på att den stora massan Mau Mau-män, som inte begått några grövre brott men skrämts till lydnad och underkastelse av ledarna, nu söker en utväg att återgå till en normal tillvaro. Uppenbarligen är det främst dessa element myndigheterna nu sätter sitt hopp till.

Mau Mau-krisen har haft det goda med sig att den hos de ansvariga inskärpt att stora sociala och ekonomiska reformer är oförsmkomligen nödvändiga. Beslutande utfästelser i den riktningen återfinns också i uppmaningarna till terroristerna. Lyckligtvis har myndigheterna i Kenyas näringsliv under det senaste året blivit långt mindre än det förut befarades. Det bör alltså finnas goda möjligheter att genomföra de förbättringar för de indistas som måste gå hämsides med bekämpandet av Mau Mau om lugn och ordning varaktigt skall återställas.

I inbrottsaffärer av större omfattning

är det ofta långt svårare att få fast hälarna som står bakom, uppmuntrar och underhåller brotten än tjuvarna själva. De drivande krafterna har lättare att gömma sig undan. I de flesta brottmål av det här slaget skymtar mer eller mindre tydligt någon hälare — någon som handlar med tjuvgods — men att skaffa fullgiltiga bevis mot honom är så besvärligt att han i regel får löpa. Rättegångarna i Stockholm har snart sagt dagligdags sådana fall. Det är förargelseväckande, men tyvärr oundvikligt. Inte ens regeln att en brottslingstyp kan fällas om det går att visa att han rimligtvis borde ha begripit det rätta sammanhanget, inte ens denna stiddkonstruktion får den nödställda rättvisan hjälper så långt. Därför är det en utomordentligt värdefull sak att polisen vid de senaste razziorna lyckats fånga de hala fiskarna i nätet. Det är en sällsynt triumf.

De drastiska berättelserna om hur denna fördomsfria "affärsmän" gjort formliga beställningar hos sina tjuvgodsleverantörer — som igen med "ordentliga varor" nästa gång! — åskådliggör hälarnas viktiga roll i brottsmaskinieriet. Man kommer att tänka på sutenörerna i förhållande till gatans glädjeflickor. Även där är det utomordentligt svårt för polisen att få ett så handfast grepp om männen i bakgrunden att det blir möjligt att bura in dem. När polisen nu har belysningar sådana storheter inom hälarkyrket som Zander och Larnerud går det kanske lättare att ringa in andra som man längst haft under observation. Det vore ett effektivt slag mot yrkesljugvarna att åstadkomma ett upprensning bland storstädernas tjuvgodsgömmare och försäljare.

PRESSGRANNAR

För mus in pensionsregler i kollektivavtalen, betyder det att alla (eller nästan alla) företag inom branschen måste med och att utnämnet för ekonomisk prövning av pensionsbeloppen beskärs. Det anser är nu inte mycket att säga om — att arbetare bör ha lika klara pensionsregler som tjänstemän, även om reglernas innehåll inte kan bli enahanda, därom borde företalet moderna företagare vara överens med revformvännerna, menar Upsala Nya Tidning (tp). Det svåra problemet är hur man skall kunna trygga att avtalade företagspensioner verkligen kan utbetalas då det ansvarige företaget är litet och svagt eller särskilt känsligt för konjunkturerna:

Problemet ställdes med all klarhet redan i folkpartitidskriften Efterkrigstidens samhälle av år 1944, som också angav några lösningsmöjligheter. En specialfråga — skyddet för pensionsmedlen och kontrollen över dem — har nyss legats upp till diskussion i tidskriften Industritjänstemannen. Här är ett mycket rikt arbetsfält för både lagstiftaren och parterna vid avtalsbordet. Säkerheten är det grundsamt för saken och de senare gör i spetsen.

De har inte lång tid på sig, det framgår tydligt av diskussionen under de senaste åren.

Den gemensamma nordiska finansstöten från sjöbefälshåll för skapandet av samma rättssäkerhet vid segelats i de turkiska farvatten som i andra kulturstaters farvatten är uppriktigt menad, och man överväger ävg av mer allvarlig karaktär, därest ingenting blir gjort. Skånska Dagbladet (sd) tillägger:

Den åtgärd som åsyftas är nordisk blockad från sjöfolkets sida av sjöfart på turkiska hamnar. Kravet på Lorentzons frigivande har skärpts. Det vore tacknämligt om regeringarna i Danmark, Norge och Finland ytterligare en ny begäran från svenska regeringen om Lorentzons frigivande med hänvisning till det nordiska sjöbefälets utlåtande.

De har direkt uppmanats till detta, och vill inte svenska UD direkt avråda från gemensam aktion — vilket vore anmärkningsvärt — lär tanken möta stor förståelse både i Köpenhamn och Oslo.

Statsrådsposten efter Dag Hammarskjöld är vakant. Det beräder skånda inga svårigheter att ta in ytterligare en man i regeringskretsen. Aftontidningen (a) förordar Metallkongressens väljdan om en arbetsminister:

Önskemålet om en samordningsminister för att planera den fulla sysselsättningen är inte nytt. LO framförde tanken i sitt yttrande över Hegelidoutredningens betänkande. "Ekonomiskt långtidsprogram 1951—1955". I den ödvärande utredningen sedde det sig mest angelägnt att få en "ekonomisk samordningsminister". Metall tryckter inte på att de ekonomiska åtgärderna skulle samordnas, utan tänker sig närmast att det nya statsrådet skulle få likartade arbetsuppgifter som arbetsministern både i England inom labourregeringen.

Det är uppenbart att man inom fackföreningsrörelsen känner ett behov av ett statsråd med speciell uppgift att ägna sig åt sysselsättningsproblem.

Den socialdemokratiska landsortspressen övertidsar av bevisning för att ett Riksnovat till första kammaren vore inte bara onödigt och onyttigt, utan direkt utmanande. Detta uppslag har plötsligen blivit en riksangelägenhet, ett fullt anslag mot både regering och riksdag. Högerpressen, som också visat sig intresserad, tar det mera lugnt, snarast grinigt. Har vi inte att in tillräckligt med juister i riksdagen? säga det. Varför behöves det just en stadsfiskal — dugor inte häradshövdingar och advokater? Sydsvenska Dagbladet (h) yttrar:

Enligt författningen kan riksdagen icke fungera som något slags högsta domstol i likhet med t. ex. det engelska överhuset. Riksdagen är inte ens någon skattedomstol, vilket nånga av dess kritiker synes tro. Därmed är dock inte sagt att inte riksdagen har betydelsefulla uppgifter att fylla som kontrollorgan och som väktare av rätt och lag. Ovilvelaktigt är det till gagn för arbetet på Helgeandsholmen, att riksdagen har många juridiskt utbildade ledamöter. Det bör emellertid understrykas, att i den svenska riksdagen lika väl som i andra parlament rättsfrågorna med kraft vikt ofta också av icke juristers. Under många år var i konstitutionsutskottet en tidningsman och professor den kanske mest energiske väktaren av författning och rättsprinciper.

Men juristernas uppgift i riksdagen skall inte underskattas. Inte minst i lagutskotten kan deras insatser bli väsentliga, på samma sätt som det för beviliningsutskottet är betydelsefullt att i sin krets ha experter med erfarenheter från svenskt näringsliv.

De liberala i riksdagen behöver juridisk förstärkning sedan några av de främsta experterna trätt tillbaka. Vad är då naturligare vid ett ekonomiskt betraktelsesätt än att man utan att följa rangrullan vänder sig till en man som har presterat mera än de flesta i liberala rättsliderets tjänst. Partistvarena och byråkraterna får uraikta.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
För riksområdet: 22 40 30
Telegramadress: Dagenyheter Stockholm 1616 (för annonser) nummer 7 1617 (för tvesumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Köllberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Erdmann

Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hellbörn

PRENUMERATIONSPRISER
fr. o. m. 1 augusti 1953
A - Stockholmsupplagan
Enst-Sthlms övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 6.00 8.—
Kvartal ..... „ 17.— 17.50

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1953 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri. Stockholm 1953.

Björnen utrotas, jakten begränsas

Avskjutningen av björn har under de senaste åren varit så betydande att naturskyddsföreläset mageriet mycket kraftigt och uttalat farhågor för att vår björnstam skulle försvinna om jakten icke förbjöds som hittills, framhåller lappfogde Erik Malmström i Luleå.

Länsstyrelsen i Norrbotten kommer att vara strängt restriktiv vid bevillandet av licenser för björnjakt under något eller några år framåt, säger lappfogden, som tillägger att man kunnat konstatera en stor nedgång av skador som björnarna åsamkar renar och boskap. Det ser ut som om björnarna blivit fredligare. Faktum är att kraven på ersättning för rivna djur minskat i påfallande grad. Är Malmström omtalar också att det i år blir färre licenser för älgjakt på kronans marker ovan odlingsgränsen.

Blodgruppslaboratorium vid Lantbrukshögskolan.

Ett laboratorium för immungenetiska undersökningar på husdjur, särskilt nötkreatur, planeras vid Ultuna. Styrelsen för Lantbrukshögskolan anhåller nu hos regeringen om tillstånd att ta emot av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse bevillet belopp på 75.000 kr. för att kunna upprätta det planerade blodgruppslaboratoriet.

Anslaget avser att täcka kostnaderna för utrustningen och för laboratoriets verksamhet intill utgången av juni 1955. Sedan torde det finnas goda möjligheter för att riksorganisationen Sveriges semintföreningar bestrider driftkostnaderna. (DN, Uppsala.)

Annons.

Ni kan ha fullt förtroende för Saltsjöbadstvätten. Vårt namn och våra beprövade metoder borga för att förstklassigt utförande. Ring 19 02 80 eller lämna in kläderna i någon av våra affärer.

Denna vecka
EXTRA REALISATION AV ORIENT MATTOR

Stora mattor

Hamadan	208×305 cm.	Kr.	1.695:—
Herla	222×310	„	1.445:—
Bachtiari	220×305	„	1.265:—
Bachtiari	216×320	„	1.275:—
Malajir	213×310	„	1.275:—
Mahal	216×315	„	1.295:—
Serabend	208×312	„	1.385:—
Afghan	245×360	„	1.800:—
Keshan	207×335	„	2.075:—
Kirman	215×308	„	2.150:—
Teharan	218×315	„	2.275:—
Khum	215×328	„	2.400:—

Små mattor

Karadja	61×71 cm.	Kr.	70:—
Hamadan	58×91	„	85:—
Tabriz	64×102	„	95:—
Beludj	76×132	„	110:—
Hamadan	71×117	„	120:—
Hamadan	75×122	„	135:—
Herla	84×135	„	140:—
Karadja	81×142	„	175:—
Schiraz	112×160	„	215:—
Mossul	100×185	„	260:—

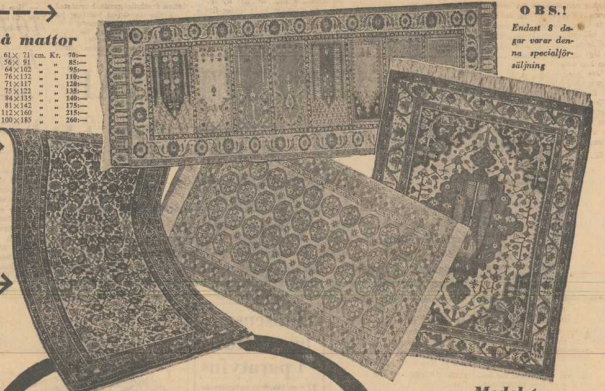

OBS.! *Endast 8 dagar varar denna specialförsäljning*

Extra fynd i galleri, till exempel:

Gallerimattor

Hamadan	73×264 cm.	Kr.	365:—
Karadja	79×325	„	485:—
Karadja	87×329	„	485:—
Bidjar	102×295	„	525:—
Lore	110×440	„	525:—
Sayh	100×305	„	645:—
Malajir	102×396	„	685:—
Sarab	127×510	„	775:—

Extra stora mattor

Bachiari	160×186 cm.	Kr.	1.185:—
Tabriz	185×341	„	1.775:—
Tabriz	206×361	„	1.975:—
Hamadan	275×357	„	2.050:—
Serabend	285×380	„	2.375:—
Herla	290×374	„	2.175:—
Lihahan	278×345	„	2.275:—
Malajir	285×351	„	2.400:—
Bachiari	263×450	„	2.475:—
Sarak	251×394	„	2.500:—
Tabriz	290×393	„	3.375:—
Kirman	274×371	„	3.475:—
Tabriz	346×461	„	4.900:—

Vi erbjuder Er under denna vecka en sällsynt chans att till *radikalt nedsatta priser* bli ägare till en äkta orientalisk matta av förnämlig kvalitet.

980 underbara orientmattor ur vårt kvalitetslager skall bort före säsongens början. *Säljas utan hänsyn till gällande priser.* Detta betyder att Ni i dag kan förvärva en oförlikneliig mattklenod till fantastiskt fördelaktigt pris.

Märk väl — varenda matta är av *prima kvalitet* och säljes med *full garanti!*

Medelstora mattor

Schiraz	165×206 cm.	Kr.	365:—
Hamadan	122×196	„	415:—
Gorevan	130×200	„	435:—
Feraghan	142×206	„	460:—
Bachtiari	135×206	„	465:—
Sarak	129×209	„	475:—
Schirwan	124×210	„	485:—
Karadja	152×211	„	490:—
Urgub	165×260	„	595:—
Schiraz	211×274	„	685:—
Merevan	200×219	„	715:—
Sarak	144×212	„	725:—
Merevan	175×226	„	735:—
Karadja	198×244	„	760:—
Hamadan	160×325	„	1.125:—
Kirman	148×241	„	1.175:—
Baschaich	132×158	„	1.295:—
Kirman	184×269	„	1.650:—

P.S. *Restaurang Wilton, Axminster och snittjemattor oerhört billigt.*

RINGSTRÖM & KHAN
SVEAVÄGEN 32 VID CENTRUM Tel. 23 11 55

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.